

Az áldozatok áldozatai

A Gyermek Magyarországi Fórumának nyílt levele a közvélemény formálóihoz

Az utóbbi időben drámaian megnőtt azon cselekmények száma, melyek során gyerekek válnak áldozatul gyermekek, fiatalok brutalitásának. Emlékezzünk a tragikus főtí gyermekgyilkosságra, vagy a 1995. nyarán bekövetkezett vonathajigálásos gyermekhalálra. A Gyermekérdekek Magyarországi Fóruma részvétellel emlékezik meg mindezen áldozatokról, osztozik a szülők, rokonok, barátok gyászában.

Az említett események megrázták a közvéleményt, mondhatni társadalmi összefogás szerveződött a tettesek kézrekerítésére. A tömegkommunikáció is kifejezte szolidaritását az áldozatokkal, megkísérelte a tettesek bemutatását is.

A Gyermekérdekek Magyarországi Fóruma kötelességének tartja felhívni a társadalmi közvélemény és a közvéleményt formáló sajtóorgánumok, a média figyelmét arra, hogy a fiatalok elkövetők – tettük minden társadalmi veszélyessége, brutalitása mellett – maguk is áldozatok. A válsággal küzdő magyar társadalom jobbára gondozás nélkül partra vetett, magára hagyott személyei ők. Tömeges megjelenésük egyenes következménye a társadalmi folyamatoknak.

A jelenség kialakulásában nem csupán a növekvő szegénységet, a társadalmi olló szétnyílását kell meglátni, de számot kell vetni azzal a felelősséggel is, hogy az átalakuló intézményrendszerben legelőször a gyermekintézmények váltak a lebomló állam martalékává. Megszűntek, vagy népes társadalmi csoportok gyermekei számára hozzáférhetetlenné váltak a gyerekszabadidő intézményei (táborok, napközis táborok, gyermeket szolgáló művelődési intézmények, gyermekmozgalmak stb.). A társadalmi gondoskodás nélkül maradó, a pedagógiai-szociális védőháló szakadásain kihulló gyermekek a kriminalitás peremére sodródnak. Arra az útra, ahonnan – tudjuk – jóformán nincs visszatérés a kulturált társadalmi együttélés világába.

A Gyermekérdekek Magyarországi Fóruma mélyszélesen fájlalja, hogy az ifjúsággal partnerséget ígérő, 1994-ben megalakult Kormány nem képes ígéretének betartására. Bár szóban támogatta, mégsem tartotta magát az „Előnyt a jövőnek” elnevezésű programhoz, melyet a gyermek- és gyermekérdekek szervezetek kínáltak fel az együttműködési szándék jeléül. Ez a program harmonizált volna a Gyermek Jogairól szóló Nyilatkozattal, mely kimondja, hogy katasztrófa esetén először a gyermekeket kell menteni. Jóvátehetetlen mulasztást követ el a társadalom jövője, a társadalmi béke ellen az a politika, mely nem tesz meg mindent a gyermekkor biztonsága érdekében, vagy a gyerek-

társadalmat megosztva a biztonságot csak kiváltságos helyzetű csoportjainak biztosítja.

A fenti esetekben a közvélemény példás büntetést, szigorú intézkedéseket követel. Megtorlást emleget.

A tájékoztatás akkor segíti a társadalmi békét, ha a (tettesek felelősségét nem csorbítva) rámutat a jelenség lényegi elemére: ezek a fiatalok elkövetők meguk is áldozatok.

Vajon ki vonható büntetőjogilag felelősségre az ő emberi arcuk s gyermeki bizalmuk elvesztéséért?

Budapest, 1995. augusztus 31.

A Gyermekérdekek Magyarországi Fórumának közgyűlése

Az organikus fejlesztés normái az iskolafenntartó társulások létrejöttében szakértői vélemény különös tekintettel a kistéleplések társadalmi önszerveződésének megőrzésére, mint különös társadalmi érdekre

Kiindulópont: az államháztartási válság következtében az állami oktatáspolitikai nem képes a pénzügyi szempontból gazdaságtalan, igen költséges kisiskola-támogató stratégia fenntartására. Sorra olyan lépéseket tesz (jőindulatúan feltételezzük, hogy olyan lépésekre kényszerül), melyek ösztönzően hatnak települések összefogására gazdaságosabb közoktatási-feladatellátás, bizonyos értékek mentén szakmailag hatékonyabb oktatás biztosítására. (Ez utóbbi esetben értékek számíthatnak a szakos tanári ellátás arányainak javítása, az iskola jobb technikai felszereltsége, a nagyobb tanulócsoporthelyzetében lehetőségessé váló ún. nívócsoportos oktatás lehetősége stb. Ezen értékek értékvolttát a kisiskola mellett érvelő szakmai csoport sosem vonta kétségbe, mindig talált azonban más, a közoktatás minőségét szolgáló értékeket is.)

Biztosítani kell azt, hogy az iskolafenntartói társulások ne az egykori rossz emlékek iskolakörzetesítését idézzék, ismételjék meg, hanem valóban kistérségi együttműködésben egyenrangú felek szerződéses viszonyában fejlődjenek. Vagyis elengedhetetlen szakmai és politikai követelmény, hogy a társulások valóban társulások legyenek.

Mik a társulás jól meghatározható jegyei, normái?

1. Fejeződjön ki benne a társuló partnerek érdeke. Pontos számítások mutassák ki az egy-egy tanulóra jutó fajlagos kiadásokat, világos legyen, hogy egy-egy önkormányzat mennyit áldoz legfiatalabb lakóira. E gazdaságossági számítások igazolják a társulás pénzügyi hatékony-

ságát, illetve szavatolják a társulás fennmaradásának (nemkülönben szerződésben biztosított, kölcsönösen elfogadot szabályok szerinti felbontásának) korrekt és jogszerű eljárását.

2. A társulás feltételei közt fontos szempontot képez annak biztosítása, hogy a társulás következtében részlegesen vagy egészben iskola-funkció nélkül maradó kistelepülésen ne szűnjön meg teljesen közintézményben biztosított gyermekellátó funkció. Például: társadalmi aktivisták segítségével működtetett gyermekmozgalmi sejt, délutáni, hétvégi, vakációs játszótér, tanulószoba, napközi (utóbbiak részben magán- vagy alapítványi vállalkozásban is), közművelődés-könyvtár (mely biztosítja a kötelező irodalomhoz, alapvető kézikönyvekhez való hozzájutást – akár letéti feltételek mellett is), sport, ünnepek, az anyaiskola által szervezett rendszeres tanulmányi kirándulás a szülőhelyre, iskolaelőkészítő programok, óvodaiskolai csoport stb. Tárgyalás alapját képezze, hogy a funkciók ellátásában a központi iskola (anyaiskola) kapacitásából mi terhelhető.

3. A társulási szerződés fontos eleme, hogy biztosítsa a bejáró tanulók szükséges integritását (miközben integrációjukat is, vagyis hátrányos helyzetük lehetséges mértékű kiküszöbölését). E körben számotartjuk a közlekedés szakember által való megsegítését (szociálpedagógiai feladatként értelmezve ezt a feladatot is). Biztosítani kell a bejáró tanulók (olykor az arányosságon túlmenő mértékű) képviselőt a diákönkormányzati szervezetben, a szülők ill. diákok – sőt az önkormányzat – arányos képviselőt az iskolaszékben. Biztosítani kell a társulási szerződésben a kistelepülési szülők és az iskola szakembereinek hátrányokat kiküszöbölő találkozási lehetőségeit (pl. kihelyezett szülői értekezletek, fogadóórák rendszere stb.). A társulási szerződés rögzítse, hogy a tanulók – kívánságuk szerint – együtt vagy külön is szerveződve – vehessenek részt diáksport-rendezvényeken – dönthessenek, hogy településük és/vagy iskolájuk színeit képviselik-e. Hasonló eljárásokat kell megtervezni kulturális és tanulmányi vetélkedőkre is. Nem tartom kizártnak, hogy az iskola nyári táboraiban részarányos kontingens illesse a társuló település gyerekeit. Ugyancsak érdemes együttműködési szabályokról egyezkedni abban a kérdésben, hogy társadalmi ünnepeken az iskola művészeti csoportjai hogyan lépnek fel a székhelyközségi ünnep mellett a társult települések rendezvényein.

A Kisiskolák Szövetségének dokumentumából

Alapítványi iskolává alakult a Budapesti Pályakezdők Szakiskolája. A Budapesti Művelődési Központ keretei közt létrejött, s országosan modellértékűvé váló intézmény fenntartója a Pályakezdő Fiatalok Esély Alapítványa. Válságos évek s fontos szakmai pedagógiai sikerek jellemezték a hiánypótló iskola eddigi életét. A főváros XX. kerülete biztosít új, remélhetőleg immár végleges otthont a Pöltenberg utcában.

A kuratórium elnöke, az iskola igazgatója, dr. Kövessi Erzsébet széleskörű társadalmi-civil irányítást remél az intézmény közoktatási-szociálpolitikai feladatai felett.

A Mélius Alapítvány Pécssett Egészség címmel kötetben adta ki Molnár V. József pedagógiai-néprajzi-filozófiai tanulmányait. Gyermekvilág Műhely elnevezésű taborukban sokan felidézheték a folklorisztikus világ hagyományos képét.

Szeptember 2. az UNIMA Magyar Központja közgyűlésének időpontja. Az UNIMA a bábjátékosok (amatőrök és hivatásosok) világszervezete, a Magyar Központ ennek fontos szerepet betöltő tagszervezete. 1996-ban budapest ad otthont nagyszabású bábjátékos rendezvénysorozatnak.

Átalakul a Szülő Kamara. Viharos nyáreleji közgyűlése után Szülők Fóruma elnevezéssel, a helyi és regionális szervezetek megerősítésével új alapokra helyezte működését a legbefolyásosabb szülői szervezet. Különösen a fővárosban érték el szervezési sikereket.

Megújuló Iskola – ezen a néven bontakozott a fiatal innovatív pedagógusok mozgalma a 80-as évek közepén. Fadd Dombori, Geszt, Visegrád, Bubánatvölgy, Fonyód... ezek a helységek egy-egy legendás szakmai táborszakmai helyszínei. A Megújuló Iskola egykori mozgalmanak tagjai – több mint százan – már a közoktatás derékhadába tartoznak, többen is a szakmai nyilvánosságban elismert oktatási vezetők lettek. Az emlékeket idéző, az együttműködés lehetőségeiről gondolkodó beszélgetésre hívta őket Csáky László Fótra, a Károlyi Gyermekközpontba. A gyermekváros igazgatója egykor a legendás dombóvári Molnár György Általános Iskola igazgatója volt.

A Tájak Korok Múzeumok Egyesület erre a tanévre is meghirdette történelmi játékát. A középpontban a honfoglalás áll. A Garabonciás Együttes máris színvonalas módszertani ajánlásokat készített és terjeszt az évforduló megünnepléséhez.

Sikeres kurzust zárt Debrecenben az Ady Akadémia, mely immár hatodszor kínált önképzési, képzési lehetőséget a határainkon túl élő magyar pedagógusoknak. A programok középpontjában értelemszerűen a magyar kisebbségek oktatásügyének drámai helyzete állt.

Az Őrmezei Községi Ház kezdeményezésére a Magyar Népművelők Egyesülete külön tanácskozást szentelt a gyermektáborozások kérdésének. A TOK 95 elnevezésű rendezvényen megállapították, hogy a táborozó gyerekek aránya a korábbi 25%-ról korosztályuk 4%-ára esett vissza. Koordinálatlan a nyilváltartás, a metodika. A konferencia résztvevői szorosabb együttműködésről, jobb információcseréről döntöttek.

Fontos szakmai eredményekkel zárultak a nyári konferenciák. A Magyar Olvasástársaság rendezte nemzetközi Olvasáskonferencia a fővárosban áttekintette az olvasás helyzetével összefüggő kulturpolitikai, pszichológiai, szociológiai kérdéseket. Nyíregyházán a Gyermekvédelmi Konferencia sürgette a gyermekvédelem törvényi rendezését.

A magyar iskola 1000 évével összefüggő rendezvénysorozatok is kezdetét vették. Veszprémben több szakmai szervezet hívta egybe a neveléstörténet művelőit, együtt tekintik át: mennyire felkészült a neveléstörténész szakma a korszakos áttekintésre. Civil szervezetek házatájáról

A Magyar Tehetséggyondozó Társaság kezdeményezésére megalakult a fővárosban és folytatja tevékenységét a Tehetséggyondozó Központ. Az új intézmény működéséhez a főváros (a Fővárosi Pedagógiai Intézet), a MTA Pszichológiai Intézete s a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Pszichológia Tanszéke egyesíti szellemi energiáit.

Sikeresen rendezték meg Csillebércen első tehetséggyondozó táborukat is.

A MTT társadalmi kapcsolatait szélesítvén együttműködésre lépett a Mensa Hungarica elnevezésű egyesülettel, mely a magasintelligenciájú hazánkiai társasága.

A Kemény Gábor Iskolaszövetség lapja, az Embernevelés kiadványsorozatot indított Az Embernevelés Kiskönyvtára címmel. Az első füzet Gesztesy Zsuzsának, a szentlőrinci iskola országsszerte ismert reformer művészetpedagógusának elméleti és módszertani írásait adja közre Átmenet az esztétikai és a köznapi gondolkodás között címmel.

Sikerrel zárta Nagykőrösön tanártovábbképző táborát az Academi Ludi et Artis. Az előadók közt Jánosi András, Bánréti Zoltán, Arató László, Fellegi Ádám, Debreczeni Tibor, Sinkó István, Falvay Károly, V. Molnár József, Lévai Sándor, Páli Judit neve szerepelt. A tábor dokumentumai a Soros Alapítvány támogatásával nyilvánosságra kerülnek. Ugyancsak a Soros Alapítvány támogatja azt a programot, melyben Fellegi Ádám vezet művelődéstörténeti beszélgetéseket fiatal pedagógusoknak.

A Magyar Pedagógiai Társaság soron lévő választmányi ülésének témája a „Felsőoktatás – a közoktatás oldaláról nézve”. Az ülésen szervezeti kérdésekről is döntenek. Új szakosztályok regisztrációjáról, mások megszűnésének tudomásulvételéről lesz szó.

A Fényes Szellők Baráti Társaság széleskörű társadalmi összefogásban kezdeményezte a kollégiumi rendszer széthullásának megakadályozására tett intézkedések sorát. A programhoz csatlakozó szervezetek a kormányzó pártok és a kormányzat segítségére is számítanak.

Őszi, rendkívüli közgyűlésén fogadta el költségvetését a Gyermekérdekek Magyarországi Fóruma. A szervezet aktuális kérdéséről is szó esett, a Fórum növelni kívánja tagjainak egyéni és helyi aktivitását, erősíteni a szervezethez tartozók identitását.

Közgyűlésre készül a Kisiskolák Szövetsége is. A kisiskolák drámai helyzetét kívánják áttekinteni, s befolyásonli kívánják a helyi, regionális és országos oktatáspolitikai döntéshozókat a biztonságos-otthonos-családias nevelést, képességfejlesztést biztosító kisiskolák védelmében.

A Magán és Alapítványi Iskolák Egyesülete keretei között folytatódik a nem-önkormányzati iskolák önkéntes minősítése. Szakértők alapos

átvilágítás után adják meg az iskola presztizsét növelő minősítést.

Az Alkotó Pedagógusok és Iskolák Munkaközössége, a debreceni egyetem Pedagógiai Tanszéke patronázsában működő innovációs közösség szervezete kiterjedése és megerősödése jegyében egyesületként jegyezte be magát. A kelet-magyarországi régió túl is ismertté váló ún. Iskolakonferenciák sora folytatódik.

A Janusz Korczak Munkabizottság előkészítésében az Iskolapolgár Alapítvány kiadásában új műve jelenik meg a varsói Öreg Doktornak: a Gyermek joga a tiszteletre címmel.

Az Ezredforduló Alapítvány tizennégy gyermek- és ifjúsági szervezet vezetőképzési programját részesítette támogatásban, s kezdeményezte e programok tapasztalatainak összegzését. A Keresztény Diákszervezet, a Magyar Utörök Szövetsége és a MPT Mozgalompedagógiai Szakosztálya közös pályamunkája aratta a legnagyobb tetszést a szakértők között. Előbbi metodikai újításaival tűnt ki, utóbbi pedig „öku-menikus”, széles látókörével

Az Iskolafejlesztési Alapítvány folytatja az iskolaszékek fejlesztésére irányuló programját – a szélesítés iránya ezúttal a diákoldalt magukhoz emelő iskolaszékek köre. E téren együttműködik az Országos Diák Unióval. A nyári, óbudai iskolaszék-tábor résztvevői a télen Szegeden cserélnek újra tapasztalatokat. A programot az amerikai German Marshall Fund és a Soros Alapítvány támogatja.

Folytatódik az iskolai pedagógiai programok elkészítését segítő tanfolyamsorozat is.

A Csládi Nevelésért Alapítvány a 3. Családpedagógiai Konferenciára készül. Az előkészületek jegyében adta ki a Családi Nevelésért Alapítvány CS.F-né Nemes Márta könyvét A családról mint nevelő rendszerről címmel. Állásfoglalás a NAT-ról

Az Országos Köznevelési Tanács 1995. július 6-án megvitatta a Nemzeti Alaptantervet és 10 támogató, 4 tartózkodó és 3 ellenszavazattal egyetértett a NAT Kormány részére történő benyújtásával. A Tanács valamennyi tagja egyetértett abban, hogy a Nemzeti Alaptanterv csak a „T/1206. számú törvényjavaslat a közoktatás szervezésével és irányításával kapcsolatos egyes átmeneti szabályokról” eljogadása után vezethető be. A bevezetés tapasztalatairól a művelődésügyi kormányzatnak folyamatosan tájékozódnia kell. Az Országos Köznevelési Tanács javasolja, hogy a közoktatási törvény írja elő a Nemzeti Alaptanterv háromévenkénti kötelező felülvizsgálatát.

Az Országos Köznevelési Tanács a vita során nagyszámú javaslatot tett a NAT hiányosságainak kijavítására. Az OKNT Titkársága 1995. július 14-éig eljuttatja az ülés részletes jegyzőkönyvét a NAT kidolgozását vezető 7 tagú bizottsághoz. A bizottság ezenkívül megkapja az OKNT tagjainak már leadott írásos módosító javaslatát. Az OKNT tagjai július 14-éig még további írásos javaslatokat juttathatnak el a 7 tagú bizottsághoz. A bizottság vállalta az összes javaslat mérlegelését és lehetőség szerinti figyelembevételét a NAT végleges szövegének kialakításához. A nem figyelembevehető javaslatok

ra a bizottság a javaslattevő részére írásos választ ad.

A NAT végleges szövegét és a kormány-előterjesztést az OKNT az államigazgatási egyeztetésre történő kiküldéssel egyidejűleg megkapja. Az OKNT elnöke az OKNT tagjainak bevonásával ellenőrzi, hogy a NAT figyelembe vette-e az OKNT ülésén jegyzőkönyvileg rögzített és az írásban beküldött javaslatokat.

A NAT kormány elé történő terjesztése előtt a miniszteri értekezleten részt vesz az OKNT képviselője, és a NAT végleges szövege és a NAT „környezetének” kialakítását célzó munkálatok addigi állása alapján tájékoztatja az értekezletet a NAT bevezetéséhez elengedhetetlenül szükséges feltételekről.

Budapest, 1995. július 6.

Dr. Jelenits István

az OKNT tagja

Dr. Illyés Sándor

az OKNT elnöke Francia nyelvű diákszínjátzó verseny

Veszprémi Péter

Az aszódi Petőfi Sándor Gimnázium és Gépészeti Szakközépiskola tanulói idén második ízben vettek részt a Pécsen megrendezett francia nyelvű diákszínjátzó versenyen. Ez alkalommal igen rangos mezőnyben került sor a diákok megmérettetésére. Nem csupán hazánkból, hanem a környező országokból is érkeztek ifjú színjátzókat bemutatni tudásuk legjavát. Ők külön kategóriában versengtek.

A zsűri különböző szempontok alapján értékelt az előadásokat. Külön figyelmet szenteltek többek között a szép franciás kiejtésre, a darab eredetiségére, az előadásmódra. Emellett értékelték az egyéni teljesítményeket is.

A Petőfi Sándor Gimnázium két tanítási nyelvű tagozatának tanulói ez alkalommal *Eugène Ionesco* kortárs francia drámaíró „L'Oeuf Dur” (Keménytojás) című darabját adták elő. Ezzel a produkcióval első helyezést értek el. Jutalmuk egy hét normandiai kirándulás volt. *Bakos Eszter* 3. a osztályos tanuló pedig a legjobb női főszereplő különdíját, két hét szakmai táborozást Dél-Franciaországban, nyerte el. Szép szereplésükkel immár hagyományt teremtettek, hiszen tavaly a „Les Murs” (Falak) című saját darabjukkal különdíjat nyertek.

Diákjaink jó eredménye nem csupán az iskola jó hírét öregbíti, de bizonyítja a színes iskolai tevékenységi rendszer – színjátzókör, filmklub stb. – létjogosultságát. Így megvalósulni látszik a vágyott cél: ne csak a tanórák keretein belül oktasson, neveljen a pedagógus, hanem azon túl is. Ehhez elengedhetetlenül szükséges a tanár és a diák motivációja és a többi kolléga megértése, segítsége.

A versenyre való felkészülés és a szereplés jelentőségét abban látom, hogy a tanulókat közös munkára szoktatjuk, erősítjük bennük a kollektív felelősségtudatot és nem utolsósorban megismertetjük velük egy másik kultúra értékeit. A darab kiválasztása közösen történt, az abszurd humor világa nem áll távol a felnőttkor küszöbére érkező generációtól.

Külön köszönet illeti Pécs városát a verseny lebonyolításáért és az értékes díjakért. A közösen eltöltött néhány nap alatt sok új barátot sze-

rezhettek, jól szórakozhattak, s talán a legfontosabb, számot vehettek saját idegennyelvi szintjükkel. A felkészülést segítette a Petőfi Sándor Gimnázium francia lektora, *Bruno Huet*, aki a próbákat vezette és a színjátzókat elkísérte Pécsre. Végezetül pedig nem kis büszkeséggel írom le az ifjú színészek nevét: *Bakos Eszter*, *Balázs Katalin*, *Sasvári Katalin*, *Szilágyi Adrienn* 3. a osztályos és *Mihálka Zsófia* 4. a osztályos tanulók. Megalakult a Vass Lajos Népzenei Szövetség

A Magyar Művelődési Intézet 1995. január 28-29-én rendezte meg Csillebércen a Népdalkörvezetők Országos Tanácskozását. A konferencia második napján az ország minden tájáról s a határon túli magyarság köreiből összesereglett csaknem kétszáz résztvevő megalakította a Vass Lajos Népzenei Szövetséget, és megválasztotta a szövetség tisztségviselőit: tiszteletbeli elnökének Vass Lajosné dr. Kaposi Editet, elnöknek Olsvai Imrét, a MTA főmunkatársát, titkárnak Kóka Rozáliát, a MMI főmunkatársát, alelnököknek Bognár Gézáné ösküi, Esztergomi Gáborné écsi, Kalina Ferencné tályai népdalkörvezetőket. A felügyelő bizottság tagjai: Németh István, a MTA munkatársa, Daragó Károly a bogácsi művelődési ház igazgatója és Tanai Eezsébet, a gencsapáti népdalkör vezetője.

Mik voltak a Szövetség megalakításának indítékai, milyen célokat tűzött maga elé az újonnan megalakult szervezet?

Ismert és fájdalmas tény, hogy századunkban, a két nagy viláégés, az azokat követő hatalmas népmozgások, a paraszti társadalom teljes átalakulása következtében mindazok a közösségek, amelyek a néphagyomány élő hordozói, átörökítői voltak, széthulltak. A néphagyomány, s benne a zenei örökségünk természetes hagyományozódásának folyamata megszakadt.

Az 1960-as években sokan már a sajtóban is „temették a népdalt”, ki sajnálkozva, ki cinikusan. Azután megszületett az élő cáfolat is, az 1969-es Röpülj páva verseny! Egy ország bizonyította: él még a népdal!

Vass Lajos, az 1992-ben elhunyt kamagy, zeneszerző, népzene gyűjtő akkor, a népdalvetéledő műsorvezetőjeként az egész országot megénekelte. Szeretetre méltó, sugárzó személye magával ragadta a nézőtérre és a képernyők előtt ülőket is. Mindenki dalra fakadt.

A fiatalok, akik még nem ismerték, s az idősek, akik már lassan elfelejtették, egyszerre fedezték fel az érzést, hogy milyen jó együtt énekelni. Mennyi szépség, mennyi érték van a népdalokban! Arra is ráeszméltek sokan, hogy mindez az érték örökre eltűnik az életünkből, ha nem teszünk valamit. Hamarosan megszülettek az első népdalkörök, pávakörök, citeraegyüttesek s születnek ma is. Az elmúlt negyed század alatt bebizonyosodott, hogy a „pávamozgásban” új, életképes közösségek formálódtak, s ezek hivatottak arra, hogy népzenei hagyományainkat őrizzék és továbbadják az utánunk következő generációknak.

Hogy napjainkban mennyi lehet a száma ezeknek, csak megközelítően becsülhető meg. Az 1992-ben megkezdett szerény felmérésünk alapján mintegy ezerre tehetjük.

A népzenei kincs ápolására, továbbadására létrejött mesterséges közösségek csak akkor tölthetik be szerepüket, ha a hagyományokat jól ismerő, tisztelő, szakmailag felkészült vezető áll az élükön. A csoportoknak szükségük van szerény, de biztos anyagi feltételekre és a mindenkori művelődéspolitikai támogatásra. E feltételek bármelyikének hiányában ellehetetlenülnek az együttesek s nem tudják teljesíteni vállalt küldetésüket.

A Vass Lajos Népzenei Szövetség fő feladatainak tekinti az együttesek vezetőinek szakmai továbbképzését, a csoportok működéséhez szükséges pénzforrások feltárását, szereplési és találkozási alkalmak teremtését, s e nagylétszámú amatőr művészeti mozgalom érdekeinek képviselését.

A Szövetség megalakulásakor Vass Lajosné dr. Kaposi Edit tiszteletbeli elmök köszöntőbeszédében azt mondta az egybegyűlteknél: Elgondolkoztam, vajon mit üzenne a népes, lelkes tábomnak Vass Lajos. Őrzöm szavait, melyeket 1990 szeptemberében, a Mathias rex c. oratóriumának Mátyás templomi bemutatója után mondott, amikor a problémák megoldásáról faggatta őt a televízió riportere: „Az embereknek most van szükségük a lelki táplálékra, amit a zene, és ezen belül a kórusmuzsika nyújt. Hitet, bizalmat kell az emberekbe önteni, hogy mindenkinek van saját ereje is, és a közösségnek is kell, hogy ereje legyen azoknak a nehézségeknek a leküzdésére, amelyek előttünk állnak!”

Hisszük, hogy újonnan megalakult szövetségünknek lesz ereje a küzdelemhez. Sorainkba várunk minden céljainkkal egyetértő szakembert, együttesvezetőt, együttest.

Kóka Rozália

Országos középiskolai irodalmi tanulmánypályázat

A pályázat célja, hogy elősegítse a modern magyar irodalomban (és Németh László életművében) rejlő szellemi értékek beépítését az ifjúság erkölcsi tudatába, hozzájáruljon a középiskolai tanulók irodalmi műveltségének bővítéséhez, s lehetővé tegye a korosztály legjobbjai számára a tapasztalatgyűjtést a kutató és elemző munka folyamatában és módszereiben, értekező prózai művek készítésében.

A pályázatot a negyedik alkalommal hirdetjük meg 14-18 éves középiskolai tanulók számára. Az alábbi pályázati feltételekből tetszés szerint egy választható.

1. Németh László Széchenyi-képe (a dráma és a tanulmány alapján)
2. Sütő András kötődése anyanyelvünkhöz
3. Pilinszky János lírája
4. Egy szabadon választott epikus mű elemzése az utóbbi félszázad magyar irodalmából

A pályázat formai követelményei: két példányban, áttekinthető gépeléssel / nyomtatással, minimum tíz, maximum huszonöt oldal terjedelemben, szakszerűen dokumentált jegyzetanyaggal és irodalomjegyzékkel, jelígyesen kell benyújtani a Németh László Gimnázium címére (1558 Budapest 139, Pf. 29.), Lami Pál tanár nevére 1996. február 15-ig. Zárt borítékban kérjük mellékelni a szerző nevét, osztályát, lakcímét, magyartanára nevét; a pályázó iskoláját az azonosító lapra nyomott iskolai bélyegző adja meg. Kérjük, hogy a szaktanár a tanuló önálló munkáját aláírással ugyanitt igazolja.

A pályázat győztesei és helyezettei a Németh László Alapítványból pénzjutalomban részesülnek. A díjakat ünnepélyes keretek közt 1996 áprilisában adjuk át. Az eseményről és az eredményről a sajtót és az érdekelt iskolákat időben értesítjük.

Németh László Társaság